Het asiel- en onthaalbeleid

Analyse van de voorontwerpen van wet van Johan Vande Lanotte

Isabelle Poppe en Christophe Horvath

Juridische Dienst OCIV

Het asiel- en onthaalbeleid van Vande Lanotte is een onderdeel van een steeds restrictievere asiel- en migratiereglementering. Door asiel en migratie zo nauw met elkaar te verbinden, wordt het asielrecht in België te sterk beknot, vinden Isabelle Poppe en Christophe Horvath.

In deze bijdrage gaan wij in op een aantal aspecten van de voorontwerpen tot wijziging van de vreemdelingenwet die betrekking hebben op het asiel- en onthaalbeleid. Wij besteden ook aandacht aan het voorontwerp tot wijziging van de OCMW-wet, ingediend door Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie Jan Peeters, omdat het samenhangt met de voorontwerpen van Minister van Binnenlandse Zaken Johan Vande Lanotte. De bedenkingen die wij maken slaan op de voorontwerpen zoals wij er kennis van hebben genomen. Niets sluit echter uit dat daaraan nog wijzigingen worden aangebracht.

Wij spitsen ons toe op de bepalingen die ons prioritair lijken. Er zijn ook een aantal kleinere punten uit de voorontwerpen, die wij positief vinden, zoals de overdracht van het statuut van vluchteling, de motivatie en de betekening van het bevel om het grondgebied te verlaten, de nationaliteitsverklaring voor vreemdelingen die bijna volledig voldoen aan de wettelijke voorwaarden om de Belgische nationaliteit te verkrijgen of de verlenging van de geldigheidsduur van de vestigingskaart, maar die punten komen hier niet ter sprake. Er zijn ook bepalingen die wij niet hebben opgenomen, omdat ze slechts technische aanpassingen inhouden of omdat ze de vluchtelingenproblematiek overstijgen. Wij staan evenmin stil bij de aanpassingen van de Vreemdelingenwet aan de Uitvoeringsovereenkomst van Schengen en het Verdrag van Dublin, omdat die aanpassingen voortvloeien uit beslissingen die genomen werden op intergouvernementeel niveau.

De bepalingen die betrekking hebben op de toegang en de verwijdering van het grondgebied, het verblijf en de asielprocedure komen wel uitgebreid aan bod. We vestigen eveneens de aandacht op een aantal lacunes, mogelijke verbeteringen en alternatieven.

Negatieve teneur

De voorontwerpen van wet zouden de concretisering moeten zijn van een aantal krijtlijnen die uitgezet werden in de regeringsverklaring. De regeringsverklaring vermeldt vijf grote punten die het migratie- en integratiebeleid moeten schragen: (1) de vaste aanwezigheid van personen van vreemde oorsprong moet als een positieve bijdrage aan onze samenleving worden beschouwd, (2) het visabeleid moet afgestemd zijn op de mondialisering van de samenleving en het toenemend internationaal verkeer, (3) de illegale immigratie moet krachtdadig worden aangepakt, (4) vluchtelingen in de zin van het Verdrag van Genève moeten kunnen rekenen op een goed onthaal en een onbetwistbaar respect van hun rechten, en (5) het verwijderingsbeleid moet aan

doeltreffendheid winnen.

In de praktijk bevatten de voorontwerpen realiteit bijna uitsluitend negatieve maatregelen. Van de uitwerking van een onthaalbeleid is nauwelijks sprake, tenzij dan als verlengstuk van het migratie- en uitwijzingsbeleid. Een punt uit de regeringsverklaring dat wel werd uitgewerkt is de efficiënte aanpak van de immigratie. Een snelle afhandeling van de asielaanvragen en de effectieve verwijdering van uitgeprocedeerden en illegalen zijn de hoekstenen daarvan.

Dé vraag is hoe ver men wil gaan om personen te verhinderen naar België (West-Europa) te komen. Wil men door de geplande restrictieve maatregelen de deur zo ver sluiten dat het ook voor asielzoekers en vluchtelingen onmogelijk wordt om België binnen te komen? Wordt het recht op asiel niet op de helling gezet door de geplande maatregelen? Het huidige beleid heeft als eerste doel een ontradingseffect op toekomstige asielzoekers en andere vreemdelingen die naar België wensen te komen. Een beleid dat uitgaat van een grote mate van controleer- en beheersbaarheid van migratie is misschien verdedigbaar, hoewel de haalbaarheid ervan sterk in twijfel kan worden getrokken. Het beheersen en beperken van het aantal asielaanvragen zou daar echter los van moeten staan. Het migratie- en asielbeleid zijn, hoewel verbonden, niet tot elkaar te herleiden. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen personen die internationale bescherming behoeven en migranten, hoewel dit onderscheid soms zeer moeilijk te bepalen is. Zo lopen personen die conflict- of oorlogsgebieden ontvluchten en die niet onder de Vluchtelingendefinitie in de strikte zin vallen, het risico bestempeld te worden als illegale immigranten, hoewel zij in de onmogelijkheid kunnen verkeren om naar hun herkomstland terug te keren en ook aanspraak kunnen maken op een andere bescherming dan deze geboden door de Vluchtelingenconventie (art. 2 & 3 EVRM). Die problematiek vereist dan ook een genuanceerde aanpak, waarbij alle minimale garanties geboden moeten worden aan personen die bescherming behoeven. Dit bereikt men niet door a priori iedereen als illegale migrant te bestempelen.

Het scheppen van een klimaat

Maatregelen genomen om het migratieprobleem aan te pakken mogen een rechtvaardige en adequate behandeling van het asielverzoek niet in de weg staan. Het aantal asielaanvragen kan en mag vooraf niet worden vastgelegd. Restrictieve maatregelen als vervoerdersboetes en onbeperkte detentie dragen bij tot een verharding van het klimaat, zodat het onderzoek naar het al dan niet nood hebben aan bescherming niet meer sereen kan worden gevoerd. Het inpassen van het asielbeleid in een beleid dat voornamelijk gericht is op de uitwijzing van vreemdelingen en de controle van de immigratie treft vluchtelingen rechtstreeks en verhindert hen België te bereiken. Er zijn echter nog bijkomende redenen om die inpassing te betreuren.

Ten eerste creëert het een gevoel als zou het samenleven van verschillende bevolkingsgroepen opgelost zijn, indien er maar voldoende controle is en er voldoende negatieve maatregelen kunnen worden genomen. Vreemdelingen worden een 'fenomeen' waar controle- en beheersmaatregelen moeten worden op toegepast. Het aanpakken van de 'illegalen' staat bovenaan op de agenda en past volledig in dit denkkader. Het doortrekken van deze logica maakt van elke vreemdeling een potentiële illegaal, die met de nodige argwaan moet worden benaderd. Immigranten, illegalen, asielzoekers en vluchtelingen, allen zijn in het huidige klimaat potentiële illegalen en dus ongewenst. Het valt ten zeerste te betwijfelen of deze houding de positie van de hier aanwezige vreemdelingen ten goede zal komen.

Ten tweede heeft het federale beleid, waarbij het onthaal van asielzoekers volledig in het teken van controle en beheersing staat, impact op de houding van de lokale OCMW's. Het voeren van een afschrikkings- en terugkeerbeleid werkt het uitwerken van een ernstig onthaalbeleid fundamenteel tegen. Het cijferfetisjisme van de federale overheid besmet ook de lokale OCMW's, die zich gesterkt voelen in hun negatieve houding en er niet langer toe bereid zijn op te draaien voor het gevoerde crisisbeleid. Als de overheid steeds weer stelt dat de boot vol is, trekken de OCMW's die lijn door naar de eigen gemeente. Ook zij willen slechts een beperkt aantal vreemdelingen

steunen. Op die manier sijpelt de negatieve houding op federaal niveau door op het lokale niveau, waar de voedingsbodem voor het antivreemdelingengevoel reeds ruim voor handen is. Nu er een spreidingsplan is uitgewerkt en men, aan de hand van de wijzigingen voorzien in de voorontwerpen, een gestructureerde opvang wil ontwikkelen, is het meer dan ooit belangrijk om ook positieve maatregelen te nemen, opdat het opvangmodel meer zou inhouden dan een gegoochel met quota.

Hoewel de voorontwerpen twee doelstellingen nastreven, het aanpakken van de illegale immigratie en het organiseren van het onthaal voor vluchtelingen, valt te vrezen dat ze hun doel op beide punten zullen voorbijschieten. Men kan zich immers de vraag stellen of de migratiedruk kan weggewerkt worden aan de hand van de voorliggende maatregelen. Veeleer valt te verwachten dat de maatregelen enkel een verhoging van het aantal illegalen tot gevolg zal hebben. En anderzijds staat het negatieve klimaat ten opzichte van vreemdelingen dat door de ontwerpen wordt gevoed en in stand gehouden een daadwerkelijk onthaalbeleid in de weg. Om al die redenen kan niet voldoende worden beklemtoond dat de huidige maatregelen verregaande gevolgen hebben, niet enkel voor asielzoekers die naar België wensen te komen, maar ook voor het algemene klimaat in België ten opzichte van vreemdelingen.

De opportuniteit van detentie

Hieronder zetten we een aantal opmerkingen op een rij over de belangrijkste punten van de voorstellen van minister Vande Lanotte.

Wat de detentie (art. 11, 19, 22, 60, 61 van het voorontwerp) betreft, wijzen wij erop dat het ontzeggen van het recht op vrijheid steeds een ernstige aantasting van een fundamenteel mensenrecht is. Detentie is eén praktijk die, waar het kan, vermeden zou moeten worden. Maar we moeten vaststellen dat steeds meer Westeuropese overheden hun toevlucht nemen tot deze ingrijpende maatregel. Detentie is niet alleen een onderwerp dat hoog op de politieke agenda staat, het is ook een bijzonder complex thema dat niet los kan worden gezien van het al dan niet bestaande misbruik van de asielprocedure, restrictieve maatregelen om migratie te ontmoedigen, repatriëring van afgewezenen, de kwaliteit van de asielprocedure en de plicht van de internationale gemeenschap om bescherming te bieden aan diegenen die in nood zijn en die geen bescherming krijgen van hun eigen nationale overheden. We willen de problematiek van de detentie toespitsen op de vraag naar de opportuniteit van de detentie van asielzoekers. Een efficiënt migratie- en uitwijzingsbeleid veronderstelt een bepaalde vorm van detentie. Maar is het opportuun asielzoekers die zich nog in de procedure bevinden te detineren? En als dat al zo zou zijn, dan moeten de verblijfsvoorwaarden voor die asielzoekers, net zoals voor alle gedetineerden, steeds menswaardig zijn en onderworpen worden aan externe controle.

Deze vraag dringt zich zeker op nu er bij de overheid en de publieke opinie overeenstemming lijkt te groeien omtrent het feit dat asielzoekers dankbaar moeten zijn voor de bescherming die hun hier wordt geboden, onder welke omstandigheden dan ook. Het recht op non-refoulement is wellicht het belangrijkste recht waar asielzoekers aanspraak op kunnen maken. Toch is het niet hun enige recht. Zij moeten ook te allen tijde kunnen rekenen op de eerbiediging van hun fundamentele mensenrechten en een menswaardige behandeling. Een comfortabele gevangenis blijft een gevangenis. Het is niet verdedigbaar dat detentie wordt gebruikt enkel en alleen omdat het de overheid nu eenmaal goed uitkomt om dag en nacht te weten waar de betrokkene verblijft. Een dergelijke motivering is onvoldoende om een aantasting van het recht op vrijheid te rechtvaardigen. Bovendien wordt de asielzoeker door zijn detentie ook in zijn procedurele rechten geschaad. Door de beperking van bewegingsvrijheid kan hij zijn procedurele rechten niet op dezelfde manier laten gelden en kan ook zijn juridisch raadsman, indien die er al is, niet op dezelfde manier optreden.

In de artikelen 11, 19, 22, 60, 61 van het voorontwerp Vande Lanotte ingediend op de ministerraad van 8 december 1995 wordt voorgesteld dat de detentie van uitgeprocedeerde asielzoekers en andere illegale vreemdelingen met

het oog op hun uitwijzing, tot dusver beperkt tot maximaal twee maanden, vanaf heden onbeperkt zal kunnen worden verlengd, telkens met periodes van twee maanden. In het oorspronkelijke wetsvoorontwerp (ingediend op de ministerraad van 28 juli '95) waren de volgende voorwaarden de enige die moesten worden vervuld om over te gaan tot deze verlenging (art. 2, 3, 4 & 15 van dat eerste voorontwerp): de asielzoeker moet het voorwerp uitmaken van een uitvoerbare beslissing tot weigering van binnenkomst, de nodige stappen voor de verwijdering moeten reeds genomen zijn en de effectieve verwijdering van de vreemdeling moet nog steeds mogelijk zijn. In het tweede wetsvoorontwerp werden deze voorwaarden verder uitgewerkt. De vreemdeling met een uitvoerbare weigeringsbeslissing kan worden opgesloten voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de maatregel zonder dat de duur van de hechtenis twee maanden te boven mag gaan. De minister of zijn gemachtigde kan echter de duur van deze opsluiting telkens met een periode van twee maanden verlengen in drie gevallen: wanneer de nodige stappen voor de verwijdering werden genomen binnen zeven werkdagen na de opsluiting van de vreemdeling, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van deze laatste binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is.

Volgens het voorontwerp ingediend op 8 december '95 zou over de eerste twee verlengingen (dus de detentie tot zes maanden) beslist kunnen worden door de Dienst Vreemdelingenzaken alleen. Vanaf de derde verlenging zou het enkel de minister zijn die bevoegd is. Naar verluidt werd dit op de ministerraad van 8 december '95 gewijzigd, zodanig dat over de eerste verlenging door de Dienst Vreemdelingenzaken alleen kan worden beslist, dat voor de tweede verlenging de minister moet tussenkomen en dat vanaf de derde verlenging de beslissing van de minister ex officio wordt onderworpen aan de legaliteitscontrole van de Raadkamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg, die hierover binnen de zeven dagen moet beslissen. Bij stilzitten van de Raadkamer moet betrokkene worden vrijgelaten.

Commentaren bij de verlenging van de detentie

De voorwaarden waaraan voldaan moet worden mogen dan al iets meer uitgewerkt zijn, toch moeten nog een aantal factoren worden verduidelijkt. Zo moet er een klare en duidelijke invulling gegeven worden aan de begrippen 'de nodige stappen', 'vereiste zorgvuldigheid' (zie art. 5.3 EVRM), 'effectieve verwijdering moet nog mogelijk zijn' en 'binnen een redelijke termijn'. Veel zaken blijven uiterst vaag en laten nog steeds ruimte voor administratieve willekeur. De volgende vragen schreeuwen dan ook om een antwoord.

Welke stappen moeten precies gezet zijn, binnen de zeven werkdagen, met het oog op de repatriëring? Hoe zal men de genomen stappen bewijzen? Is het ook vereist dat er een evolutie in het dossier zit? Men kan zich immers voorstellen dat het na de eerste stappen maanden kan duren vooraleer de overheid van het herkomstland reageert. Wat gebeurt er in die tussenperiode? Hoe lang moet het duren vooraleer men vast kan stellen dat een uitgeprocedeerde niet repatrieerbaar is? Het is immers mogelijk dat zijn herkomstland eenvoudigweg weigert om hem terug te nemen, wat impliciet kan blijken uit het gebrek aan of de weigering van medewerking van die overheid. Indien de Minister de Raadkamer vat, wat legt hij haar dan voor en wat is haar beoordelingsbevoegdheid? Mag haar bevoegdheid worden beperkt tot een louter marginale legaliteitstoetsing? Moet de Raadkamer niet ook, als rechter de hoeder van de toepassing van de mensenrechten, de bevoegdheid krijgen om de opportuniteit van de vrijheidsberoving te onderzoeken? Zoals de Raad van State stelt in zijn advies over de vorige twee voorontwerpen Vande Lanotte, die nu zijn samengevoegd tot het hier door ons besproken voorontwerp, zou het geen enkel probleem mogen opwerpen dat een maximumduur van de hechtenis, langer dan de huidige termijn van twee maanden, bij wet wordt vastgelegd. Wij zijn zelf van oordeel dat deze in principe slechts mag oplopen tot de reeds voorziene twee maanden, wat ons nog steeds voldoende lijkt als 'tijd die strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de maatregel'. Enkel in uitzonderingsgevallen zou die tijd met ten hoogste twee maanden mogen worden

verlengd tot een maximale duur van vier maanden in totaal. Een dergelijke maximumperiode moet ruim voldoende zijn en behoedt de vreemdeling ervoor het slachtoffer te worden van administratieve excessen.

Maximaal vier maanden

Met een maximumduur van vier maanden detentie is het ook noodzakelijk om de betrokkenen toe te laten, indien zij dit wensen, een beroep te doen op de mogelijkheid van een vrijwillige repatriëring via het REAB-programma van het IOM, de Internationale Organisatie voor de Migratie. Een vrijwillige repatriëring is veel menselijker en waardiger voor de betrokkene. Hij behoudt zo zijn handelings- en bewegingsvrijheid, en wordt in staat gesteld de juiste mensen te contacteren en de adequate documenten te bekomen om zijn vertrek voor te bereiden. Een vrijwillige repatriëring verloopt trouwens gewoonlijk minder moeizaam dan een gedwongen uitwijzing, tenminste voor zover de vreemdeling daar zelf enige invloed op kan uitoefenen.

Indien echter de moeilijkheden bij de repatriëring liggen bij het gebrek aan of de weigering van medewerking van de overheid van het herkomstland of ander land van bestemming, mag de vreemdeling daarvoor niet worden bestraft met een voortdurende verlenging van zijn vrijheidsbeneming. Een dergelijke weigering van medewerking, zowel voor het afleveren van de noodzakelijke reis- en identiteitsdocumenten, als voor het verlenen van bescherming aan een onderdaan, kan integendeel zelfs een nieuw element betekenen in het asieldossier van de betrokkene of vragen opwerpen betreffende zijn mogelijke toestand van staatloosheid. Het mag zeker op geen enkele wijze worden toegeschreven aan een gebrek aan medewerking of onwil in hoofde van de vreemdeling, die zelf het slachtoffer is van de situatie.

Hoe dan ook, indien vastgesteld wordt dat er geen gevaar is voor de betrokkene en dat hij uitgewezen moet worden, moet het voor de Dienst Vreemdelingenzaken steeds de doelstelling blijven om de repatriëring op een menselijke, menswaardige en vlotte wijze af te handelen, en mogen personen niet onnodig van hun vrijheid worden beroofd en gescheiden worden van hun familie. De betrokkene moet, zowel bij een vrijwillige als bij een gedwongen repatriëring, de keuze worden geboden naar welk land hij overgebracht wil worden. In geen geval mag de repatriëring worden uitgevoerd zonder de toestemming van de autoriteiten van het land van bestemming. Bij gebrek aan reispapieren mag niemand tegen zijn wil worden teruggezonden naar een land waarvan hij de nationaliteit niet bezit.

Bijzondere of kwetsbare categorieën van personen

In het voorontwerp worden geen voorzieningen getroffen voor bijzondere of kwetsbare groepen, zoals families die verenigd willen blijven, onbegeleide minderjarigen, alleenstaande vrouwen met of zonder kinderen, zieken, gehandicapten, ouderen. Voor hen zouden in elk geval bijzondere regelingen moeten worden getroffen. In het bijzonder personen waarvan blijkt dat zij traumatische ervaringen hebben doorgemaakt in detentie in hun herkomstland, zouden niet opnieuw aan deze voor hen psychisch ondraaglijke toestand mogen worden blootgesteld. Al de bovengenoemde zaken mogen niet aan de discretionaire bevoegdheid van de Minster of de Dienst Vreemdelingenzaken worden overgelaten. Zij moeten in de wet worden voorzien en bij KB grondig worden uitgewerkt.

Verblijfsvoorwaarden in gesloten centra

Er bestaat dringend nood aan een menswaardige en uniforme reglementering van de detentie van asielzoekers en illegale vreemdelingen. Die reglementering moet openbaar en tegenstelbaar zijn aan de centrumverantwoordelijken, de Dienst Vreemdelingenzaken en de Minister, moet overeenstemmen met de internationaal overeengekomen minimale garanties op alle vlakken, en moet tenminste even gunstig zijn als de reglementen voor Belgische gedetineerden van gemeen recht. De personen in kwestie - laat ons het nog even beklemtonen - hebben geen enkel misdrijf begaan. Zij worden enkel vastgehouden omdat zij zich op het Belgisch grondgebied bevonden, zonder dat zij daartoe de geëigende reis- of verblijfsdocumenten konden voorleggen of de nodige middelen van bestaan konden bewijzen.

Een zekere soepelheid op het vlak van het bezoekrecht zou eveneens moeten worden ingevoerd. Nu is het zo dat enkel de advocaat en familieleden in de eerste graad de gedetineerden mogen bezoeken. Er zijn echter veel vreemdelingen die hier helemaal geen directe familieleden hebben, maar wel mogelijk een verloofde, vrienden of NGO's die hen ondersteunen. Ook moet er voldoende tijd worden voorzien voor een bezoek en moet een minimale vorm van privacy gerespecteerd worden. In de gesloten centra wordt nu alles zeer strikt gecontroleerd, wordt elke bewegingsvrijheid aan banden gelegd en bestaat er geen privacy. Met een overdreven controlezucht en met intimidatie bereiken de verantwoordelijken echter slechts een onnodige toename van de spanning in die centra. Zo'n situatie kan beter vermeden worden door een menselijker en soepeler opstelling.

Gedwongen of vrijwillige repatriëring

De verplichting van non-refoulement is breder dan de verplichting om bescherming te bieden aan een vluchteling in de zin van de Vluchtelingenconventie. Bijgevolg moet, ook al werd een persoon afgewezen tijdens de asielprocedure, steeds onderzocht worden of de persoon in kwestie geen gevaar loopt om te worden onderworpen aan executie, aan foltering of aan een onmenselijke en of vernederende behandeling of bestraffing, zoals voorzien in art. 2 & 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Ook al wil de Minister er ons graag van overtuigen, het is überhaupt niet bewezen dat de dreiging van een lange detentie bevorderend werkt voor de afloop van de repatriëring. Het enige resultaat dat wel duidelijk is, is o.i. vaak onnodig menselijk leed, de afzondering van de maatschappij, scheiding van families en de hoge kosten van de detentie voor de belastingbetaler. Indien de persoon dan toch het land moet verlaten moet steeds de voorkeur worden gegeven aan een vrijwillige repatriëring. Het moet ook duidelijk worden gemaakt welke precieze termijn een vreemdeling heeft om om zijn vrijwillige repatriëring te verzoeken, na het ontvangen van een bevel om het grondgebied te verlaten, zonder dat hij het risico loopt om gearresteerd en van zijn vrijheid te worden beroofd. Hier moet een redelijke termijn worden voorzien. De facto stellen wij vast dat de Dienst Vreemdelingenzaken nu reeds een periode van twee maanden hanteert waarbinnen de vrijwillige repatriëring moet zijn aangevraagd. Ook dit zou, ter bescherming tegen administratieve willekeur, wettelijk moeten worden geregeld.

Onderzoek naar alternatieven voor detentie

Ten slotte moet ernstig onderzocht worden welke valabele, meer menswaardige en ook kostenbesparende alternatieven voorhanden zijn voor de detentie, zeker voor de asielzoekers van wie de procedure nog loopt. Modaliteiten van periodieke aanmelding, eventueel gecombineerd met het storten van een borgsom, moeten worden onderzocht. Zo bestaat ook de mogelijkheid om korte beroeps-, eerste hulp-, taal- en andere trainings aan te bieden die nuttig zijn voor de rehabilitatie in het land van herkomst, in samenwerking met het Staassecretariaat voor Ontwikkelingssamenwerking.

Aanduiding verplichte verblijfplaats in een centrum (art. 38 van het voorontwerp)

De organisatie van het onthaal wordt grondig hertekend door de wijziging van art. 54 van de vreemdelingenwet. In de toekomst wil men het onthaal in twee fasen organiseren: een eerste fase waar opvang voorzien is in grootschalige centra en een tweede fase waarbij doorstroming naar de gemeenten mogelijk wordt. Tot op heden is het enkel mogelijk om een verplichte plaats van inschrijving aan te duiden. Deze administratieve inschrijving heeft enkel gevolgen voor het bepalen van het bevoegde OCMW. Het recht van de asielzoeker om zich elders feitelijk te vestigen wordt er niet door aangetast. Het voorontwerp maakt het mogelijk een verplichte plaats van inschrijving in een centrum, voor de duur van het ontvankelijkheidsonderzoek, op te leggen. Bovendien wordt nu een sociale sanctie ingebouwd. Indien de asielzoeker verkiest niet in het centrum te verblijven, sluit hij zichzelf uit van steunverlening. Hij kan immers geen beroep meer doen op het OCMW van de gemeente waar hij zich feitelijk zou willen vestigen. De wijziging

van art. 54 vereiste tevens een aanpassing van de OCMW-wet. Het voorontwerp ingediend door Staatssecretaris Peeters voert die wijziging door. Hierdoor zal in de OCMW-wet voorzien zijn dat wie toegewezen is aan een centrum enkel daar steun kan bekomen.

Het onthaalbeleid dat de overheid wil uitwerken is ons inziens te verdedigen, mits er vooraf voldoende aandacht is voor de praktische uitwerking van de principiële beleidskeuzes die werden gemaakt. Het is juist die concrete invulling die ontbreekt bij het doorlezen van de voorontwerpen en de memorie. Het volstaat niet te opteren voor grote centra enkel en alleen omdat dit de controle op het verblijf vergemakkelijkt. Indien er geopteerd wordt voor een bepaald onthaalmodel, dan moeten daarvan de kosten en de voorzieningen die moeten worden getroffen, reeds vooraf ingecalculeerd worden. Bovendien moet men ook reeds in het algemeen plan inbouwen dat een systeem nooit waterdicht is en moeten mogelijke uitzonderingen worden voorzien. Een consequent, doch soepel beleid is noodzakelijk. Waar in elk geval naar gestreefd moet worden, is een kwalitatief hoogstaande opvang. Sociale en psychologische begeleiding, juridische bijstand en medische voorzieningen moeten verstrekt worden door personeel dat intercultureel gevormd is en bovendien voldoende vertrouwd is met groepen die traumatische ervaringen achter de rug hebben. De opvang moet ook zo veel als mogelijk afgestemd zijn op verschillende categorieën. Minderjarigen, zieken, ouderen, alleenstaanden of personen met psychische problemen moeten bijzondere aandachtsgroepen zijn. Bij de oprichting van de centra moet er rekening worden gehouden met de verschillende culturele achtergronden van de asielzoekers en de eventuele spanningen die dit met zich mee zou kunnen brengen. Het is duidelijk dat het verblijf in centra voor een aantal asielzoekers niet te verantwoorden is. Voor hen moeten dan ook alternatieven worden gezocht. Zo zouden asielzoekers met familie die reeds in België verblijft, minderjarigen of zieken de mogelijkheid moeten krijgen om niet toegewezen te worden aan een centrum zonder dat dit een impact heeft op hun steunverlening. Daarnaast moet voor elke asielzoeker een beroepsmogelijkheid voorzien zijn tegen een toewijzing aan een centrum. De asielzoeker kan in beroep gaan tegen een negatieve beslissing van het OCMW. In de wet is geen enkele beroepsmogelijkheid voorzien tegen de toewijzing aan een centrum. Er zijn *situaties waarbij het onverantwoord is dat een* toewijzing aan een centrum gebeurt. Toch moet de asielzoeker in zo'n geval aanvaarden dat hij geen recht op OCMW-steun heeft, zonder over een beroepsmogelijkheid te beschikken tegen de beslissing van de Minister. Uiteraard moet een asielzoeker beroep kunnen aantekenen indien hij niet in een centrum kan verblijven als gevolg van onwil of onmacht van de bevoegde overheid, bijvoorbeeld wegens plaatsgebrek. Bovendien moet ook bepaald worden welke houding men aanneemt ten opzichte van personen die aanvankelijk een verblijf buiten het centrum verkozen, maar er naderhand toch willen verblijven.

Het slagen van het onthaalmodel zal afhangen van voldoende opvang in de eerste fase en een vlotte doorstroming naar de tweede fase. Om dit te bewerkstelligen moet er in elk geval een dienst worden opgericht die nauwe contacten onderhoudt enerzijds met de diensten die de toewijzingen aan de gemeenten doen, en anderzijds met de gemeenten en de OCMW's zelf. De mate waarin gemeenten en OCMW's zich kunnen voorbereiden op de komst van nieuwe asielzoekers zal het al dan niet functioneren van het systeem bepalen. Tot slot zou de verplichte aanduiding van een centrum enkel mogen gelden voor een beperkte en vaststaande termijn, vastgelegd op maximaal 3 maanden. Men heeft onvoldoende vat op de reële duur van de ontvankelijkheidsfase. Een streeftermijn van 3 maanden kan wel worden nagestreefd, maar niets zegt dat die termijn ook effectief haalbaar is. De memorie van toelichting bij de oorspronkelijke wetsontwerpen vermeldt trouwens zelf dat een langere duur van gedwongen verblijf in een opvangcentrum onaanvaardbaar is. Indien het aantal binnenkomende asielzoekers plots stijgt, loopt men het echter het risico om asielzoekers te verplichten voor langere periode in de centra te verblijven. Niemand kan immers het ontstaan van nieuwe internationale vluchtelingengenererende problemen voorzien.

Beheersplan voor het Commissariaat-generaal en de Vaste Beroepscommissie (art. 44 voorontwerp)

In het oorspronkelijke wetsvoorontwerp was nog sprake van een beheerscontract tussen de Minister en de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen enerzijds, en de Minister en de Vaste Beroepscommissie voor de Vluchtelingen anderzijds. De woordkeuze is nu veranderd in (beheers)plan, maar dat plan heeft evengoed tot doel om, onder het toezicht van de Minister, te komen tot een betere organisatie en permanente controle en opvolging van de behandeling van de asielaanvragen. Dit beheersplan moet afspraken bevatten over de doelstellingen voor de betrokken instantie (bijvoorbeeld een precies programma om de achterstand weg te werken) en de middelen om die doelstellingen te realiseren.

Ook al wordt het in het huidige voorontwerp zo voorgesteld dat het de Commissaris-generaal en de Vaste Beroepscommissie zijn die zelf het plan opstellen dat voorziet in maatregelen om de achterstand in de behandeling van de dossiers weg te werken of te voorkomen, toch zal dit plan voor goedkeuring aan de Ministerraad worden voorgelegd. Het zal uiteraard de Minister van Binnenlandse Zaken zijn die hierbij een doorslaggevende rol zal vervullen. Hoe men de ontwerpteksten ook herschrijft, het is duidelijk dat deze controle in tegenspraak is met de wettelijk gewaarborgde onafhankelijkheid en neutraliteit van de Commissaris-generaal en de Vaste Beroepscommissie voor de Vluchtelingen, die een administratiefrechterlijke instantie is. De controle die men wenst uit te oefenenligt louter op het vlak van de produktiviteit en het inhalen en beheersen van de achterstanden, dus enkel op het kwantitatieve vlak, terwijl geen enkele wetgevende stap wordt ondernomen om de kwaliteit van het werk en de beslissingen van de asielinstanties te verbeteren. Hieronder volgen op het vlak van de kwaliteit daarom onze eigen dringende voorstellen.

De Dienst Vreemdelingenzaken (DV)

De DV moet dringend investeren in een bibliotheek met de nodige landen- en andere informatie, zodat op een meer oordeelkundige wijze kan beslist worden over de ontvankelijkheid van een asielaanvraag. Ook bestaan er reële noden op het vlak van de training van de bestuurssecretarissen en andere interviewers, aan wie een gedegen en permanente vorming zou moeten worden verstrekt op het vlak van de fundamentele begrippen van het internationaal vluchtelingenrecht, de mensenrechten en de Vreemdelingenwet, inzake kennis over de herkomstlanden en inzake interviewtechnieken, rekening houdend met de ethnisch-culturele achtergrond van de asielzoeker en zijn problemen, zowel op vlak van taal als psychologisch. Tevens zouden er ernstige kwaliteitseisen moeten worden gesteld aan de taalbeheersing, de neutraliteit en het waarheidsgetrouwe vertaalwerk van de tolken, die enkel simultaan de verklaring mogen weergeven zoals ze wordt uitgesproken door de asielzoeker en op geen enkele andere wijze mogen interfereren met de loop van het interview, tenzij om een fout of misverstand te herstellen.

Reeds jaren bestaat ook de vraag dat de ondervraagde zich zou kunnen laten begeleiden door zijn raadsman of door een andere persoon van zijn keuze, zoals dit ook mogelijk is op het CGVS. Dat is tot nog toe niet toegelaten op de DV. Een ander oud zeer is de erg beperkte tijd die aan elk interview wordt besteed en de beperkte marge waarbinnen de asielzoeker de kans krijgt om zich uit te drukken. Dit hangt nauw samen met het wel erg summiere invulformulier dat telkens door de ondervragers van de DV wordt gebruikt. Daarbuiten wordt gewoonlijk geen plaats geboden voor aanvullende verklaringen van de asielzoeker. Zulke verklaringen worden dan ook meestal niet aanhoord of opgetekend. Dit formulier verschilt bovendien van het ruimere formulier, afkomstig van het UNHCR, dat wordt gebruikt op het CGVS. Deze verschillen geven vaak aanleiding tot onbegrip en schijnbare contradicties, die gebruikt worden in de motivering van de onontvankelijkheids- of ongegrondheidsbeslissing over de asielaanvraag. Het lijkt ons daarom een gerechtvaardigd verzoek dat de DV hetzelfde formulier zou gebruiken en dat de ondervraagde bovendien de kans zou krijgen om al de verklaringen af te leggen die hij van belang acht voor zijn dossier, en die te laten optekenen.

Elke asielaanvraag moet ernstig genomen worden. Daarbij moet het voordeel van de twijfel, vooropgesteld in het erkende handboek van UNHCR, worden gegeven aan die aanvragen die een verder onderzoek behoeven. Momenteel wordt in 93% van de gevallen de aanvraag als manifest ongegrond verworpen (in Nederland schommelt dit rond de 10%). In het bestek van een tiental minuten vormt de DV zich in 9 op de 10 gevallen reeds een negatief oordeel over de grond van de zaak. De DV beschikt echter niet eens over een minimum aan degelijke informatie over de landen van herkomst, noch over de nodige deskundigheid om een dergelijk diepgaand oordeel te kunnen uitspreken.

Daarnaast zouden er ook garanties moeten komen voor de behandeling van hernieuwde asielaanvragen door personen die reeds vroeger een eerste asielaanvraag indienden (art. 50, par. 3 e.v.). *Bij elke nieuwe aanvraag zou op ernstige* wijze moeten worden nagegaan of er geen nieuwe elementen voorhanden zijn die deze nieuwe aanvraag rechtvaardigen. In de huidige situatie worden deze aanvragen meestal gewoon niet in aanmerking genomen, zonder enig onderzoek. Ook zouden er garanties moeten komen over de navolging door de DV van het advies dat de Commissaris-generaal heeft gegeven over de terugleiding van betrokkene naar zijn herkomstland (art. 63 par. 5, 4e VrW), in casu de toevoeging van de zogenaamde niet terugleidings- of humanitaire clausules.

Het Commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen (CGVS)

De medewerkers, in de eerste plaats de juristen, van het CGVS moeten, in plaats van de huidige jaar- of tweejaarlijkse contracten, een ernstig en degelijk statuut krijgen dat overeenstemt met de onafhankelijkheid en neutraliteit die het Commissariaat-generaal in zijn werk moet huldigen. Op het CGVS zouden eveneens de nodige aandacht en middelen moeten worden geïnvesteerd in de permanente vorming van de juristen op het vlak van het internationaal vluchtelingenrecht, de mensenrechten en de Vreemdelingenwet, inzake de kennis over de herkomstlanden, en op het terrein van de interviewtechnieken, die rekening houden met de ethnisch-culturele achtergrond van de asielzoeker en zijn problemen, zowel op vlak van taal als psychologisch. In plaats van de mogelijke bevooroordeeldheid, het rendabiliteits- en produktiviteitsdenken, zouden vooral onafhankelijkheid, neutraliteit en kwaliteit van de beslissingen - die de juristen steeds in eer en geweten zouden moeten kunnen voorbereiden - moeten worden gestimuleerd. Stereotype, oppervlakkige en ongegronde motiveringen zouden moeten worden vermeden.

Tot dusver heeft de asielzoeker geen in de wet neergeschreven recht op een interview en zouden de juristen dus in principe hun beslissingen kunnen voorbereiden zonder de kandidaat-vluchteling te horen. Gelukkig is de praktijk meestal anders, maar het ontbreken van dit recht geeft toch al eens aanleiding tot misverstanden en conflicten. Daarom zou ook dit recht in de *wet moeten worden ingeschreven, met de no*dige beperkingen om eventuele misbruiken, met het ongeoorloofd uitstel als doel, uit te sluiten. Ook in het geval van een nieuwe asielaanvraag of een heropening van het dossier zou de kandidaat-vluchteling steeds opnieuw moeten worden gehoord, wat nu niet altijd gebeurt. Op elke gemotiveerde aanvraag tot heropening van een dossier zou een ernstig onderzoek en een degelijk antwoord moeten volgen. Op dit vlak bestaat er nu niet de minste transparantie.

Wanneer een advocaat verzoekt om inzage van het dossier, zou dit hem moeten worden toegestaan op een voor de asielzoeker nuttig moment en niet, zoals nu het geval is, pas nà het nemen van de beslissing. We verwijzen hierbij ook naar wat we verderop aanhalen in het kader van de openbaarheid van bestuurshandelingen. Het feit dat in het huidige voorontwerp (art. 42) aan de Wet wordt toegevoegd dat de Koning de modaliteiten bepaalt volgens dewelke een afschrift van de stukken van het dossier kunnen worden verkregen, garandeert geenszins dat men is afgestapt van het voornemen om de inzage van het dossier op een nuttig moment te verlenen.

Er zou een grotere redelijkheid aan de dag moeten worden gelegd voor de niet-verschijning wegens ziekte van opgeroepen asielzoekers. Om in aanmerking te komen voor de verdaging van

het interview, moet thans, voorafgaand aan de datum van het interview, een bewijs van hospitalisatie aan de jurist worden bezorgd, terwijl vele ernstige zieken geen hospitalisatie behoeven en het niet altijd mogelijk is op voorhand te melden dat men ziek is, zoals pantiënten met een hartkwaal of epilepsie.

Vaste Beroepscommissie voor de Vluchtelingen (VBC)

Men wil bijkomende voorzitters en bijzitters voor de Vaste Beroepscommissie aanwerven om de achterstand tegen te gaan (art. 41 van het voorontwerp). Deze leden van de VBC zullen aangeworven worden voor een periode van één of twee jaar, terwijl het de regel is dat zij worden aangeworven voor een periode van vijf jaar, waarna ze definitief kunnen worden benoemd. Reeds het huidige mandaat wordt te kort geacht voor een jurisdictionele functie die een totale onafhankelijkheid vereist.

De bepaling van de taal van het onderzoek (art. 32 van het voorontwerp)

De vreemdeling zal vanaf nu bij zijn asielaanvraag onherroepelijk en schriftelijk moeten aangeven of hij de hulp van een tolk nodig heeft. Indien niet, kan hij volgens dezelfde regels het Nederlands of het Frans kiezen als taal van het onderzoek. Indien de vreemdeling geen van die talen heeft gekozen of niet verklaard heeft de hulp van een tolk te behoeven, bepaalt de Minister of zijn gemachtigde de taal van het onderzoek volgens de noden van de diensten.

Het voorontwerp vermeldt uitdrukkelijk dat er geen beroepsmogelijkheid bestaat tegen de bepaling van de taal van het onderzoek die wordt opgelegd. De 'taalkeuze' geldt onveranderbaar voor de gehele duur van de procedure, vanaf de aanvang van het onderzoek. Ondertussen kan de asielzoeker echter de andere landstaal voldoende machtig geworden zijn om zichzelf te verdedigen, hij kan een nieuwe raadsman hebben die in de andere landstaal werkzaam is of een niet gouvernementele organisatie, actief in de andere landstaal, kan zijn zaak ter harte hebben genomen. Een wijziging van taalkeuze moet in dit geval mogelijk blijven en eventueel afdwingbaar zijn via een beroep.

De tenlasteneming (art. 7 van het voorontwerp)

Enerzijds is het wellicht een goede zaak voor de rechtszekerheid dat de tenlasteneming en haar draagwijdte nu eindelijk bij wet wordt geregeld, maar anderzijds kan het niet dat de bevoegdheid tot controle - of een vreemdeling voldoet aan de vereiste van voldoende middelen van bestaan - volledig toekomt aan de Dienst Vreemdelingenzaken alleen. De procedure tot vaststelling van de solvabiliteit staat niet vast, de gemeente kan enkel een niet bindend advies geven en er is geen enkele beroepsmogelijkheid voorzien. Ook hier wordt de discretionaire en niet aan enige externe controle onderworpen bevoegdheid van de DV weer vergroot.

Bovendien zijn de verplichtingen voor de tenlastenemer, nl. om zich gedurende twee jaar ten aanzien van de vreemdeling, de Belgische staat en elk bevoegd OCMW ertoe te verbinden om de kosten van gezondheidszorgen, verblijf en repatriëring te dragen overdreven. Indien men deze verplichtingen niet redelijker omschrijft, kan men alleen concluderen dat men iedereen wil afschrikken om nog een vreemdeling ten laste te nemen. Men verwacht immers blijkbaar van hem dat hij moet kunnen uitmaken wie een vluchteling is en wie niet. Indien het niet gaat om een vluchteling, moet hij zelf toezien op de repatriëring van betrokkene. Daartoe wordt hij bijgevolg ook verondersteld om het doen en laten van de vreemdeling te controleren (om niet te zeggen te bewaken). Ook hier verschuift de overheid haar verantwoordelijkheden naar derden, zoals voorheen reeds gebeurde voor de vervoerders. Een tenlasteneming moet bijgevolg enkel gelden voor de duur van het verleende visum, en enkel voor het verblijf en de medische kosten, maar niet voor de repatriëring. Wij willen hierbij beklemtonen dat de financiële toestand van een vreemdeling geen enkel verband houdt met zijn mogelijke erkenning als vluchteling. Bijgevolg zou enkel een bewijs van voldoende middelen van bestaan of een tenlasteneming mogen worden gevraagd aan personen die geen asielverzoek indienen of waarvan reeds vaststaat dat zij niet beantwoorden aan de criteria van de Vluchtelingenconventie.

Tot slot willen wij nog een aantal voorstellen

aanbrengen voor een betere organisatie van het asielbeleid.

Transparantie

Meer dan ooit staat de vraag naar meer transparantie van het asielbeleid op de voorgrond. Andermaal breidt het voorontwerp tot wijziging van de vreemdelingenwet de bevoegdheden van zowel de Minister als de Dienst Vreemdelingenzaken op verschillende vlakken uit, zonder dat daar de nodige democratische controle tegenover staat. Het beleid wordt er bovendien nog ondoorzichtiger door. Bij de betrokkenen, NGO's en academici doet dat de angst voor administratieve willekeur en inertie enkel toenemen.

Zeer concreet stellen wij voor dat de Minister de Dienst Vreemdelingenzaken opdraagt om, naar het voorbeeld van de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, eveneens jaarlijks een rapport te publiceren betreffende haar activiteiten en resultaten inzake asielzoekers, vluchtelingen en de detentie en uitwijzing van uitgeprocedeerde asielzoekers.

In het kader van de Wet op de Openbaarheid van de Bestuurshandelingen van 14 april '95 is het een gerechtvaardigde eis dat alle omzendbrieven die van belang zijn voor het publiek, zoals dienstnota's die gevolgen hebben voor en tegengesteld worden aan derden, worden gepubliceerd (art. 2, 2e). Zo zouden de diensten de verplichting moeten navolgen om betrokkene of zijn advocaat te horen, telkens hij hierom verzoekt en telkens het in dienst is van de behandeling van het dossier (art. 4). Zo moet ook het recht om rechtstreeks contact te hebben met de persoon die bevoegd is om beslissingen te nemen in het dossier (art. 2, 3e) worden geëerbiedigd, net als het recht op de rechtzetting van onjuiste gegevens (art. 7).

Uitvoering van het bevel om het grondgebied te verlaten

Vroeger bestond er tussen de DV en de balie een gentlemans' agreement om een bevel om het grondgebied te verlaten de facto niet uit te voeren zolang de Raad van State zich nog niet heeft uitgesproken over het verzoekschrift tot schorsing en vernietiging van dit bevel. Wij stellen voor dat de Minister dit gentleman's agreement zou herstellen. Anders kan men uiteraard niet spreken van een werkzaam beroep en riskeert een gegrond beroep bij de Raad van State zonder voorwerp te worden, wegens de uitvoering van een onwettig bevel, met alle mogelijke gevolgen vandien. Analoog zouden wij ook om de opschorting van de uitvoering van een uitwijzingsbevel willen verzoeken voor diegenen die een regularisatieverzoek hebben ingediend, totdat hierop, binnen een redelijke termijn, op wettige wijze een gemotiveerd negatief antwoord wordt gegeven.

Andere verblijfsstatuten

Bij de regularisatie van het verblijf om humanitaire redenen is de doorzichtigheid van het beleid volstrekt afwezig. Noch op het vlak van de aangewende criteria, noch op het vlak van de cijfers betreffende het aantal aanvragen, het aantal weigeringen, het aantal positieve beslissingen en het aantal aanvragen dat zonder antwoord blijft, is enige informatie beschikbaar. Zelfs al meent men, om allerlei politieke en andere redenen, dat het noodzakelijk is deze informatie achter te houden, dan nog zou er ten minste op elke aanvraag tot het bekomen van een machtiging tot voorlopig verblijf (art. 9 par. 3 VrW) een antwoord moeten worden gegeven, binnen een redelijke termijn en met een degelijke en gepersonaliseerde motivatie indien de aanvraag wordt afgewezen.

Aan het advies van de Commissaris-generaal over de terugleiding (art. 63 par. 5, 4e VrW), nl. de toevoeging van de zgn. niet terugleidings- of humanitaire clausule aan een bevestigende negatieve beslissing, moet de Minister een degelijk administratief en verblijfsstatuut koppelen. Dit moet eveneens worden voorzien voor alle personen die, wegens omstandigheden onafhankelijk aan hun wil, de facto onrepatrieerbaar blijken, net zoals dit bv. in Nederland, Duitsland en Denemarken het geval is. Het zou om een soortgelijk statuut kunnen gaan, zoals de Minister het ook wil toekennen aan asielzoekers die wegens het stilzitten van de administratie gedurende overdreven lange tijd op een beslissing over hun asielaanvraag moe(s)ten wachten. Ook voor

staatlozen moet een degelijke verblijfsregeling worden voorzien.

De toegang tot het grondgebied

Gezien de enorme moeilijkheid om in het buitenland een visum voor België te bekomen, de 'efficiëntie' van de (lucht)vervoerderssancties en andere toegangbeperkende maatregelen in het kader van Schengen/Dublin, moet dringend grondig nagedacht worden over de verdragsrechtelijke plicht van België om niet alleen de geest van het vluchtelingenverdrag, maar ook de essentiële materiële bepalingen van verscheidene andere mensenrechtenverdragen te eerbiedigen. Indien men door obstructie van mogelijk de enige vluchtweg, de uitgang uit het herkomstland, de toegang tot zijn grondgebied of de transit tot een ander land van de Schengenruimte (zeker indien de enige buitenlandse vlucht vanuit het land naar Brussel vliegt) onmogelijk maakt, riskeert België zich medeplichtig te maken aan ernstige schendingen van mensenrechten, precies door bewust geen uitweg te bieden aan vluchtelingen en daardoor deze personen in de handen van hun vervolgers te drijven of te houden. Om dit te voorkomen zouden zowel het diplomatiek personeel, als de vervoerders en het veiligheidspersoneel opgeleid en erop voorzien moeten zijn, en zeker niet verhinderd mogen worden, om, toch tenminste in prima facie noodgevallen, de nodige bescherming en medewerking te bieden aan personen die in reëel gevaar verkeren.

Besluit

Met de maatregelen die genomen werden in de voorontwerpen werd voorlopig een laatste stap gezet in een steeds restrictievere asiel- en migratiereglementering. De memorie van toelichting bij de voorontwerpen leert ons dat de maatregelen noodzakelijk waren om de illegale immigratie krachtdadig te kunnen bestrijden, en om de echte vluchteling, die niet getroffen zou worden door de bepalingen, een menswaardig onthaal en een volledig respect van zijn rechten te kunnen waarborgen. Hierbij verliest men echter uit het oog dat ook de echte vluchteling wordt getroffen door restrictieve maatregelen als vervoerdersboetes, visabeperkingen en onbeperkte detentie. De vraag stelt zich of hierdoor de vluchteling niet eerder in de handen van fillières wordt geduwd dan omgekeerd. Welke andere vluchtweg blijft er immers nog over?

Een asielbeleid dat volledig geïncorporeerd wordt in een streng migratiebeleid schendt onmiskenbaar de rechten van zij die op de vlucht zijn. Wil men de rol van België als asielland niet volledig opheffen, dan moet er dringend werk worden gemaakt van zowel een degelijk asielbeleid, als een migratiebeleid die naam waardig, die niet tot elkaar mogen worden herleid.

Ook het onthaal van asielzoekers heeft af te rekenen met het heersende negatieve klimaat, in stand gehouden door de teneur van de voorontwerpen en de vertaling naar de publieke opinie toe. De evolutie van de laatste jaren zal een blijvende stempel drukken op het samenleven van bevolkingsgroepen van verschillende oorsprong hier in België. Naast de nadruk op de repressieve elementen moet er naar de publieke opinie toe veel meer aandacht zijn voor de positieve elementen die de aanwezigheid van vreemdelingen met zich mee brengen en de initiatieven die hieromtrent worden ontwikkeld, wil de huidige regering niet nog meer voor de kar van het Vlaams Blok gespannen worden. Ook andere motieven dan puur electorale moeten een rol spelen bij de verdere uitwerking van het beleid.